

מועד חשוון תשפ"ג

בס"ד

בחינה בהלכות איסור והיתר

י"ג חשוון תשפ"ג

הנחיות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
- יש להתחיל כל תשובה בראש עמוד.
- שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
- לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
- חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה. חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה. חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות

יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. הדחה קמייתא

- מהם שיטות הראשונים בטעמי הדחה קמייתא ומה הנפק"מ בין הטעמים?
- כיצד פוסקים השו"ע והרמ"א במחלוקת הנ"ל? הוכח.
- האם בצליה צריך הדחה קמייתא לשיטת השו"ע והרמ"א? ומה הטעם?

2. דין דם הכבד

- האם דם הכבד שפירש אסור מן התורה או מדרבנן? – כתוב את מח' הראשונים בזה ואת הנפק"מ ביניהם.
- מה דינו של כבד שהתבשל לבדו בקדירה? כתוב את מחלוקת הראשונים ומקורם בגמרא. וכיצד פוסקים השו"ע והרמ"א?
- כבד שנכבש מעת לעת 1. בדמו 2. במים – מה דינו? פרט את שיטות האחרונים ואת טעמם. ומה דין הכלי שנכבש בו.

עמ' 1 מתוך 3

3. כלי שני וגוש לעניין הבלעה והפלטה

- א. כתוב את מחלוקת הראשונים וראיותיהם בדין כלי שני לעניין הבלעה והפלטה. כיצד פוסק השו"ע בזה? ומהי דעת הטור? – **פרט!**
- ב. מה דינו של דבר גוש בכלי שני? כתוב את מח' האחרונים וטעמם.
- ג. בשר וגבינה שהם גוש בכלי שני. האם יעבור איסור תורה של בישול בשר וחלב לדעות המחמירות בדבר גוש?

4. טיפת חלב שנפלה בצד הקדירה

- א. בדין טיפת חלב שנפלה בצד קדירה של בשר נחלקו הראשונים כתוב ד' שיטות בראשונים בזה וכיצד כל אחד ביסס שיטתו מהגמ' בזבחים? וכיצד נפסק בשו"ע במחלוקת הנ"ל לכתחילה ובשעת הדחק?
- ב. טיפת חלב שנפלה ע"ג כיסוי הקדירה של בשר כשהייתה עומדת על האש והיא רותחת – מה דינו של התבשיל? כתוב את מח' הרמ"א והט"ז בזה.
- ג. טיפת חלב שנפלה בצד קדירה שבישל בה מים ואין ששים נגד הטיפה ולאחר מכן בישל בקדירה זו בשר וגם בו אין ששים כנגד הטיפה הנ"ל. מה דינו של התבשיל? ומדוע?

5. נ"ט בר נ"ט

- א. נחלקו הראשונים בדין נ"ט בר נ"ט – כתוב את ג' השיטות בראשונים וראיתו של כל אחד מהם מהגמרא. וכיצד פוסקים השו"ע והרמ"א בזה?
- ב. תחב כף חולבת בת יומא לירקות הנמצאות בקדירה בשרית בת יומא ואין ששים בירקות נגד הכף - מה דין הכלים לשו"ע ולרמ"א? ומה דין התבשיל לכתחילה ובדיעבד?
- ג. תחב כף חולבת בת יומא לירקות הנמצאים בקדירה בשרית שאינה בת יומא – האם ניתן לאכול את הירקות עם בשר או עם חלב? מהי דעת השו"ע הרמ"א והרש"ל?

6. דבר שיש לו מתירין

- א. כתב הרמ"א (סי' ק"ב) " דדין דבר שיש לו מתירין אמרינן דווקא בממשו ולא בטעמו", בפירוש דברי הרמ"א נחלקו המפרשים – מהי מחלוקתם וטעמו של כל אחד מהם?
- ב. שני איסורים בגוף אחד, אחד יש לו מתירין והשני אין לו מתירין, כגון: ביצת טריפה שנולדה ביו"ט – האם בטילה בששים? כתוב את מח' האחרונים בזה וסיבתם.

7. איסורים מבטלים זה את זה

- א. מהו המקור בגמ' לדין זה וכיצד פוסקים השו"ע והרמ"א בזה?
- ב. לשיטת הרמ"א הסובר חנ"י בשאר האיסורים, כיצד יבאר את דינו של השו"ע ב"נפל איסור לתוך שלושים ואח"כ נתערב בשוגג"?
- ג. כיצד פוסק הרמב"ם בדין זה? ומדוע השו"ע והטור לא הביאו את שיטתו?

8. ספק ספיקא משם אחד ושאינו מתהפך

- א. מהו המקור בגמ' לדין זה ומה הטעם לכך? באיזה מקרה אומרים ס"ס גם משם אחד - תן דוגמא לזה מדברי הש"ך בכללי ס"ס?
- ב. מהו המקור לס"ס שאינו מתהפך? ומה הטעם לכך? באלו מקרים אומרים גם ס"ס שאינו מתהפך? ומה הטעם לזה? תן דוגמאות מהש"ך בס"ס (לפחות שתי דוגמאות)

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה

9. פגם ביצור ירקות

במפעל "סנפורסט" המשווק ירקות קפואים נתגלתה לאחרונה תקלה ביצור שעועית ירוקה. נמצאו בתוך השקיות חלקים של עכברים (דבר שזעזע את ציבור הקונים) ופנו בשאלה לרבנים: מה הדין אם בשלו את השעועית ולא ניתן לברור אותה? האם ניתן לסמוך על ביטול האיסור ברוב או בששים?

א. נתח את בירור השאלה ע"פ המקורות בדין ביטול האיסור הנ"ל בתערובת?

ב. האם ניתן להתיר כיוון שזה רק ספק אם יש איסור?

10. דבר חריף

עקרת הבית בישלה פתיתים (פרווה) בסיר בשרי בן יומו (נקי) וטיגנה בצל בסיר חלבי שאינו בן יומו ובטעות עירבה את הבצל עם הפתיתים בסיר הבשרי. האם הפתיתים מותרים באכילה? ומה דינו של הסיר הבשרי? פרט את התשובה ע"פ מח' הראשונים בדין נ"ט בר נ"ט ונטל"פ בדבר חריף וכיצד תפסוק להלכה למעשה לשיטת השו"ע ולשי' הרמ"א בדין התבשיל והכלים?

11. בשר שהתבשל וספק אם נמלח

בעה"ב קנה בשר טרי ולאחר שהכניסו לסיר עם מים רותחים לבישול, הסתפק האם הבשר הטרי שקנה היה מוכשר האם ניתן להתיר את הבשר הנ"ל מספק? כתוב על מח' הראשונים ופסק השו"ע:

א. בדין דם שבשלו?

ב. חליטה במים רותחים, חווה דעתך כיצד תפסוק בדין זה להלכה?

12. נטל"פ בכלים

במפעלים שונים בחו"ל המייצרים כלים חדשים התברר שמושחים אותם בשומן איסור כדי ליצור הברקה חיצונית בכלים. אך כאשר מערבים את השומן הוא נפגם מהחומרים המעורבים בכלי המתכת הרוחה.

א. האם ניתן להשתמש בכלים הנ"ל ללא הגעלה? (כמובן לאחר טבילה)

ב. האם יש הבדל בין הכלים הנ"ל לכלים שאינם בני יומן?

ג. האם יש הבדל בין כלי מתכת לכלי חרס?

* * * * *

התעמולה

עמ' 3 מתוך 3